

Stanovisko k možnostem státního zaměstnance podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě (dále jen „zákon o státní službě“) při využití studijního pobytu Young Leaders Program

Studijní pobyt Young Leaders Program je ročním postgraduálním pobytem na institutu GRIPS v Tokiu, který je nabízen ve dvou studijních programech: School of Government, určený pro zaměstnance ústředních správních úřadů a School of Local Governance (určený pro zaměstnance územních samosprávných celků). Japonská strana poskytuje měsíční stipendium ve výši 242 000 jenů a dále hradí školné, letenky i ubytování. Studijní pobyt je zakončen získáním titulu „Master's Degree in Public Administration or Public Policy.“

Zákon o státní službě obsahuje celkem tři způsoby, jakými lze státním zaměstnancům umožnit účastnit se zahraničního studijního programu. Je třeba rozlišovat, zda se jedná o zahraniční studijní program, který lze považovat za zvýšení vzdělání státního zaměstnance (ad A) nebo nikoli (ad B a C).

A. Povolení zvýšení vzdělání

Pokud by se zahraniční postgraduální studijní program považoval za zvýšení vzdělání, postupovalo by se následujícím způsobem. Podle ustanovení § 109 zákona o státní službě při zvýšení vzdělání státního zaměstnance studiem na vyšší odborné škole nebo vysoké škole anebo vysláním na studijní pobyt přísluší státnímu zaměstnanci, kterému bylo zvýšení vzdělání povoleno, služební volno s náhradou platu ve výši průměrného výdělku. Je třeba upozornit na ustanovení § 110 zákona o státní službě, které stanovuje pro státního zaměstnance, kterému bylo povoleno zvýšení vzdělání na náklady služebního úřadu vysláním na studijní pobyt, **povinnost po skončení studijního pobytu setrvat ve služebním poměru po určitou dobu**, a to s ohledem na výši vynaložených nákladů.

Ve smyslu ustanovení § 110 odst. 4 zákona o státní službě, zahrnují náklady spojené se studiem nebo vysláním na studijní pobyt, kromě jiného i plat poskytnutý státnímu zaměstnanci za dobu služebního volna při studiu nebo vyslání na studijní pobyt. Podle výše nákladů vynaložených služebním úřadem v souvislosti se zvýšením vzdělání spočívajícím ve vyslání na studijní pobyt se pak odvíjí povinnost státního zaměstnance setrvat ve služebním poměru po zákonem stanovenou dobu (například v případě nákladů přesahujících 100 000 Kč je to 5 let).

B. Přerušeni výkonu státní služby

Zákon o státní službě v ustanovení § 69 upravuje možnost přerušit výkon státní služby za účelem dalšího vzdělání nebo odborné stáže. Státnímu zaměstnanci lze povolit přerušeni výkonu státní služby, pokud státní zaměstnanec **vykonává státní službu bez přerušeni po dobu alespoň 5 let.**¹ Výkon státní služby lze v takovém případě přerušit až na dobu 12 měsíců.

Je však třeba upozornit, že podle § 69 odst. 2 zákona o státní službě po dobu přerušeni výkonu státní služby nepřísluší státnímu zaměstnanci plat. V tomto případě tedy státnímu zaměstnanci **nevzniká povinnost po skončení studijního pobytu setrvat ve služebním poměru po určitou dobu.**

O přerušeni výkonu státní služby vydává příslušný služební orgán rozhodnutí ve věcech státní služby podle § 69, § 159 odst. 1 písm. e)² a § 162 odst. 2 zákona o státní službě. Nicméně, jak vyplývá již z výše uvedeného, státní zaměstnanec nemá nárok na přerušeni výkonu státní služby.

Pokud se tedy jedná o účast na zahraničním postgraduálním studijním programu, lze využít i institut přerušeni výkonu státní služby za účelem dalšího vzdělání nebo odborné stáže.

C. Neplacené služební volno

Podle ustanovení § 105 zákona o státní službě může státní zaměstnanec požádat o povolení čerpání neplaceného služebního volna, a to z jakéhokoli důvodu. Toto povolení není rozhodnutím ve věcech služebního poměru, jak plyne z ustanovení § 159 odst. 2 písm. g) zákona o státní službě a vydává jej služební orgán. Podle § 105 odst. 2 zákona o státní službě musí mít toto povolení písemnou formu a musí v něm být uvedena doba, na kterou bylo čerpání služebního volna povoleno. Další požadavky zákon o státní službě nestanovuje. Nejedná se však o uzavření dvoustranné dohody mezi služebním úřadem a státním zaměstnancem, ale o jednostranný akt služebního orgánu ve věcech státní služby (tedy povolení). Na povolení služebního volna státní zaměstnanec nemá právní nárok. Ani v tomto

¹ I když státní zaměstnanec nevykonává v současné době de facto státní službu ve služebním poměru po dobu 5 let, lze, s ohledem na zachování kontinuity mezi dosavadním pracovněprávním vztahem a vztahem služebněprávním, do této doby započítat i délku trvání předchozího pracovněprávního vztahu, pakliže se v něm vykonávali činnosti odpovídající činnostem uvedeným v § 5 zákona o státní službě.

² Přerušeni výkonu státní služby je změnou služebního poměru.

případě **nevzniká** státnímu zaměstnanci povinnost **po skončení studijního pobytu setrvat ve služebním poměru po určitou dobu.**